

Jälgitavuse eeskirjad looma kasvatamise koha märgistamise tagamiseks määruse (EL) nr 1337/2013 kohaselt

Üldaspektid

Alates 1. aprillist 2015 on kohustuslik esitada värsked, jahutatud ja külmutatud sea-, lamba-, kitse- ja kodulinnuliha märgistusel päritoluriik. Määruse (EL) nr 1337/2013 artikli 5 lõike 1 punktis a seotakse liha päritolu kindlaksmääratud kasvatamisperioodiga looma elus.

Määruse artikli 3 lõike 2 kohaselt on tapamajad kohustatud tagama seose liha ja looma või loomadega, kellelt see on saadud. Tapamajad on kohustatud registreerima päritolu käsitleva teabe ja edastama selle teabe ettevõtjatele järgmistes etappides.

Seega, kui tapamajad võtavad vastu ilma täieliku päritoluteabeta loomad, ei saa nad müüa töötlemata liha ettevõtjatele järgmistes etappides. Ilma päritoluteabeta liha saab turustada üksnes toodetena, mille puhul päritoluteave ei ole määruse (EL) nr 1169/2011 järgi kohustuslik.

Talupidajad, kes müüvad loomi tapamajadele, esitavad artikli 5 lõike 1 punktis a kohase päritoluteabe elusloomade puhul kehtivate jälgitavuse eeskirjade põhjal ja see on kättesaadav talu dokumentides.

Kooskõlas toidu hügieeni käsitleva määrusega (EÜ) nr 853/2004 (ja rakendusmäärusega (EL) nr 2074/2005) peab kõikide tapetavate loomadega olema kaasas toiduahelat käsitlev teave, mis seob looma päritoluettevõttega. Enamikul juhtudel pole loomad oma viimasel nuumaperioodil liikunud ja viimane põllumajandusettevõtte (päritoluettevõtte) võib esitada tõendid määruse (EL) nr 1337/2013 artikli 4 lõike 1 punktis a nimetatud kasvatamisperioodi kohta. Ainult juhul, kui vajalik kasvatamisperiood hõlmab rohkem kui vaid viimast põllumajandusettevõtet enne tapmist, tuleb esitada lisateave loomatervishoiu eesmärgil loomade identifitseerimise ja registreerimise kehtivate eeskirjade alusel.

Vajaduse korral võivad liikmesriigid kehtestada elusloomade jälgitavust käsitlevates riiklikes õigusaktides elemendid selle tagamiseks, et päritoluteave esitataks loomade tapamajja saabumisel.

Erinevate asjaomaste liikide eriaspektid

Kodulinnud

Kodulindude identifitseerimise ja registreerimise kohta puuduvad konkreetSED ELi eeskirjad.

„Kasvatatud” määruse (EL) nr 1337/2013 artikli 5 lõike 1 punkti a alapunkti iii tähenduses:

- viimane, vähemalt ühe kuu pikkune periood

Tavaline kasvatamisperiood nädalates:

- broiler 5
- part 7–12
- hani 10–32
- pärlkana 12
- kalkun 16–22

Üldiselt ei paigutata kodulinde ümber kasvatamise ajal pärast kasvamist/nuumamist enne tapmist. Nuumafarm, kust loomad tapamajja viiakse, võib esitada tõendid kasvatamisriigi kohta (toiduahelat käsitleva teabe põhjal).

Lambad ja kitsed

Lammaste ja kitsede identifitseerimist ja registreerimist käsitlevad ELi eeskirjad nõukogu määruses (EÜ) nr 21/2004 (individuaalsed kõrvamärgid sünniriigi tähisega, põllumajandusettevõtte register, liikumisdokument, riiklik andmebaas). Kõrvamärgil peab olema sünniliikmesriigi tähis.

„Kasvatatud” artikli 5 lõike 1 punkti a alapunkti ii tähenduses: viimane, kuue kuu pikkune periood; kui looma tapavanus on vähem kui kuus kuud, kogu kasvatamisperiood

Sünniliikmesriigis tapetud loomad

Kõrvamärgil esitatakse tõendid kasvatamisriigi kohta.

Loomad, keda ei tapetud sünniliikmesriigis

Viimane nuumafarm esitab liikumisdokumentide, põllumajandusettevõtete registrite või riiklike andmebaaside põhjal tõendid vastavate põllumajandusettevõttes olnud perioodide kohta eri liikmesriikides.

Sead

ELi identifitseerimise ja registreerimise eeskirjad on kehtestatud nõukogu direktiivis 2008/71/EÜ ja komisjoni otsuses 2000/678/EÜ (identifitseerimismärgistused koos põllumajandusettevõtte koodiga iga liikumise ajal [kuid individuaalselt ei identifitseerita], põllumajandusettevõtete registrid, riiklikud andmebaasid [rühmade liikumiste registreerimine])¹.

„Kasvatatud” artikli 5 lõike 1 punkti a alapunkti i tähenduses:

Juhtum nr 1: tapavanus on rohkem kui kuus kuud: viimane, vähemalt nelja kuu pikkune kasvatamisperiood

Juhtum nr 2: tapavanus on vähem kui kuus kuud ja eluskaal vähemalt 80 kg: periood pärast looma 30 kg eluskaalu saavutamist

Juhtum nr 3: tapmisel eluskaal vähem kui 80 kg: kogu kasvatamisperiood

Kõiki kaalupiiranguid ei tohiks vaadelda kui üksikute loomade kaalu, vaid nende loomade keskmist kaalu, millega kaubeldakse rühmades üksikute partiidena ühe transpordivahendi kohta. See võtab arvesse asjaolu, et kaal sõltub bioloogilisest variatsioonist.

Direktiivis 2008/71/EÜ ei nõuta sigade individuaalset identifitseerimist ega kaalu või vanuse registreerimist. Seetõttu pole võimalik jälgida üksikuid sigu ega registreerida andmeid nende

¹ Metssead kuuluvad määruse (EL) nr 1169/2011 XI lisas nimetatud CN-koodi 0203 alla ja seega määruse (EL) nr 1337/2013 kohaldamisalasse. Praktilistel põhjustel määrab metssea päritolu kindlaks see liikmesriik, kus loom maha lasti.

vanuse ja kaalu kohta nende eluea jooksul. Ent kasvatamisperioode saab arvutada tootmisandmete põhjal (nt põrsaste tavaline ostukaal, päevane kaalu juurdekasv, tapakaal).

Lõplik kaal määratakse tavaliselt tapmishetkel. Kui **eluskaalu** ei ole otseselt mõõdetud, saab seda arvutada rümba massist (koefitsiendiga 0,78).

Kaal 30 kg iseloomustab tootmisetappi, mil umbes kümne nädala vanused põrsad viiakse põrsaste kasvatamisüksusest nuumamisüksusesse.

Juhtum nr 1

Puudub kohustus järjekindlalt registreerida põrsaste vanust. Kuue kuu jooksul saavutavad sead eluskaalu umbes 120 kg. See on erinevate tootmissüsteemide ja kasvatamise intensiivsuste puhul siiski erinev. Riiklike tingimuste põhjal võivad liikmesriigid määrata kindlaks teatud kaalupiirangud, mida saab kasutada üle kuuekuulise vanuse tunnusena. Nende loomade vanuse kohta, kelle rümba mass ületab seda kindlaksmääratud künnist, ei nõuta lisatõendeid. Nuumafarm, kust loomad toimetatakse tapamajja, on enamikul juhtudel farm, kus loomad on veetnud viimased neli kuud, ja see farm saab esitada tõendeid selle kohta, et loomad viibisid selle minimaalse perioodi jooksul samas riigis. Kasvatamisperioodi saab arvutada põrsaste nuumamise intensiivsuse (päevase kaalu juurdekasvu) ja ostukaalu põhjal. Toiduahelat käsitlev teave seob looma päritoluettevõttega. Seda saab kontrollida põllumajandusettevõtete registri, riikliku andmebaasi kirjade ja farmis kohapeal olevate dokumentide (arvete, lepingute) põhjal.

Juhtum nr 2

Tapetud loomadel, kelle eluskaal on vähemalt 80 kg ja kes on nooremad kui kuus kuud (selle võib kindlaks määrata juhtumi nr 1 puhul kirjeldatud kaalupiirangu abil), tuleb tõestada kasvatamisperioodi pärast 30 kg saavutamist. Kaal 30 kg iseloomustab nuumaperioodi algust, mil edasiseks nuumamiseks mõeldud põrsad viiakse nuumamisüksusesse.

Nuumafarm, kust loomad toimetatakse tapamajja, on enamikul juhtudel farm, kus loomi on kasvatatud alates kaalust 30 kg või isegi enne seda. Toiduahelat käsitlev teave seob looma päritoluettevõttega. Seda saab kontrollida põllumajandusettevõtete registri, riikliku andmebaasi kirjade ning farmis kohapeal olevate dokumentide (arvete, lepingute) põhjal.

Vajaduse korral on liikmesriikidel õigus (rakendades direktiivi 2008/71/EÜ) kehtestada riiklike õigusnorme ja nõuda keskmise kaalu registreerimist põrsaste viimisel nuumamisüksusesse.

Juhtum nr 3

Tapetud loomade puhul, kelle eluskaal on alla 80 kg (rümba mass 62 kg), seob toiduahelat käsitlev teave looma päritoluettevõttega. Nuumafarm, kes viib loomad tapamajja, esitab põllumajandusettevõtete registri, riikliku andmebaasi kirjade ja farmis kohapeal olevate dokumentide (arvete, lepingute) põhjal tõendid liikmesriigi (liikmesriikide) kohta, kus loomi kasvatati. Enamikul juhtudel viiakse sellised loomad sünnimajandist tapamajja, mistõttu toiduahelat käsitlevast teabest piisab.

Kasvatamine mitmes liikmesriigis või kolmandates riikides

Kui on olemas tõendid, et loomad liikusid ühest liikmesriigist või kolmandast riigist teise ning punktis 2 toodud minimaalset kasvatamisperioodi (olemasoleva toiduahelat käsitleva teabe põhjal) ei ole üheski kohas saavutatud, esitab tootja tapamajale teabe, et loomi kasvatati „mitmes ELi liikmesriigis”, „mitmes kolmandas riigis” või „mitmes ELi liikmesriigis ja kolmandas riigis” olenevalt sellest, kas loomi imporditi või mitte otse tapmiseks või edasiseks kasvatamiseks.